

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
«УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Мелітополь, 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
«УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В
ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Мелітополь
2020**

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти.
Випуск 24 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного– Мелітополь, 2020.
– 581 с.

У збірнику наведено матеріали з навчально-методичної і виховної роботи науково-педагогічних працівників університету за підсумками науково-практичної конференції 2019-2020 навчального року.

Редакційна колегія:

Кюрчев В.М., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ТДАТУ (заступник головного редактора); Надикто В.Т., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Кюрчев С.В., к.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Назаренко І.П., д.т.н., професор, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Карман С.В., к.е.н., доцент, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології, Болтянська Н.І., к.т.н., доцент кафедри ТСС АПК

Статті опубліковані мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.
e-mail: nmc@tsatu.edu.ua
Науково-методичний центр університету

УДК 811.161

Максимець О.М., к.філол.н., доц.
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕФЕКТИВНИХ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню комунікативного підходу у процесі вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», визначено шляхи та ефективні методи формування навичок ефективних комунікацій у процесі вивчення зазначеної дисципліни.

Ключові слова: комунікативний підхід, ефективні комунікації, метод, комунікативні здібності, комунікативні вміння, комунікативна культура.

Постановка проблеми. Сьогодні, в часи глобальної революції, змінюється спосіб життя, мислення, особливості спілкування. Відповідно до цих викликів маємо нову парадигму освіти в сучасному світі, що окреслює цілу низку ключових психосоціальних компетентностей, серед яких особливе місце належить комунікативним навичкам та умінню вести переговори. Аналізуючи сучасний стан професійної підготовки молодих фахівців ми простежуємо певні суперечності між високим рівнем професійних знань, умінь, навичок нашої молоді і неспроможністю передати їх іншим працівникам, організувати процес обслуговування споживачів різних послуг на основі використання сучасних комунікаційних технологій, керувати спілкуванням, аналізувати предмет спілкування, організувати обговорення, послуговуватися етикетними засобами для досягнення комунікативної мети, уміти користуватися різними тактиками ведення переговорів для реалізації вибраної стратегії. Причиною багатьох проблем, які виникають у професійній діяльності, є недостатній рівень сформованості комунікативних навичок майбутніх фахівців.

Аналіз останніх досліджень. Перешкодою, на думку Л. А. Гарнага, щодо формування комунікативних здібностей є недоліки освітнього процесу, адже багато студентів, відповідаючи на заняттях, не володіють вільно матеріалом, не здатні аналізувати інформацію, не мають власної думки щодо певної проблеми, а натомість читають з паперових носіїв [4, с. 110]. Розвиток комунікативних здібностей є однією з провідних проблем нашого суспільства, оскільки воно перенасичене різноманітними технологіями і більшість молоді мало спілкується наживо, а переважно через Інтернет, тому і не вистачає навичок і вмінь спілкування [4, с. 110]. Питання щодо мовної орієнтації особистості в сучасних умовах висвітлені в працях українських та зарубіжних дослідників (А.Мартіне, Е.Сепір, О.Потебня, Л.Масенко, Л.Мацько, Б.Матіяш та ін.). Теоретичні засади формування мовної особистості в процесі навчання української мови як рідної, спорідненої чи іноземної висвітлені в працях Л.Мацько, Л.Паламар, О.Семиног, Л.Струганець, В.Жовтобрюх та ін.

Проблема формування мовної особистості, що нерозривно пов'язана з вихованням мовної свідомості аналізується в дослідженнях С.Єрмоленко, Л.Мацько, П.Селігея та ін. Незважаючи на те, що проблема комунікативних здібностей у майбутніх фахівців знайшла своє часткове вивчення в певних науково-методичних працях, окремі питання зазначеної проблематики є ще недостатньо висвітленими.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є визначити шляхи та ефективні методи формування навичок ефективних комунікацій у студентів у процесі вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Виклад основного матеріалу. Від навичок ефективних комунікацій майбутнього фахівця залежить якість і засоби виконання професійної діяльності, її успішності та рівень досягнення успіху. Саме комунікативна культура майбутніх фахівців дозволить не лише полегшити процес їхньої професійної адаптації, а й сприятиме ефективній реалізації знань, вмінь і навичок спілкуватися й досягати взаєморозуміння при виконанні професійних і соціальних функцій. За етимологічною природою іменниковий термін *комунікація*, відповідно до даних академічного словникового видання, походить від латинського *commūnicātio* («повідомлення, передача»), пов'язаного з дієсловом *commūnicō* («роблю спільним; повідомляю; з'єдную»), що є похідним від *commūnis* («спільний») [5, с. 545].

У сучасній філософії комунікацію визначають як спілкування, входження у взаємини на основі та за допомогою різних засобів людської взаємодії. Комунікація передбачає політичні, економічні, інформаційні та інші способи взаємин між людьми на відміну від діалогу, який здебільшого передбачає живу людську участь у спілкуванні. Цікаво зазначити, що для східно-європейської філософії комунікація постає явищем технізованим, знеособленим, позбавленим присутності живої людини, тому тут переважають поняття діалогу та спілкування [7, с. 86–87]. У контексті психології теж підкреслюють спорідненість термінів *комунікація* та *спілкування*. Велика психологічна енциклопедія (2007) визначає комунікацію як взаємодію двох чи більше людей, що полягає в обміні інформацією між ними, і наводить синонім «спілкування». У «Словнику іншомовних слів» категорією числа розмежовано терміни *комунікації* та *комунікація* [6, с. 285]. Багатозначність терміна автори зазначеного джерела пов'язують з лат. *communicō* в значенні «роблю загальним, поєдную» й пояснюють як: 1) «шляхи сполучення і транспорту»; 2) «лінії зв'язку, мережі підземного міського господарства».

Латинським *communicō* у значенні «спілкуюся з кимось» пояснено *комунікацію* як «спілкування, передавання інформації». Отже, як бачимо, комунікацію прирівнюють із спілкуванням, однак поняття «комунікація» ширше поняття «спілкування». Ми розглядаємо ці терміни як синоніми «з метою наголошення на процесах соціальної взаємодії, що розглядаються в їхньому знаковому втіленні» [2, с. 37]. Таким чином, комунікація – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.

Однак, перед викладачами-мовниками стоїть завдання у процесі вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» виробити у студентів не лише вміння організувати процес спілкування, а й сформуванню навички щодо ефективності комунікативної діяльності. Для засвоєння основних принципів та правил щодо проведення успішних комунікацій важливо передбачити проведення різних форм практичної роботи, які би сприяли формуванню умінь щодо організації молодими фахівцями успішного процесу спілкування, проведенню ділових бесід, співбесід, переговорів. І тут слід зазначити, що комунікативний підхід повноцінно реалізується в тому разі, коли викладач застосовує активні методи комунікативного спілкування, які не лише спонукають студентів до розумової діяльності, але й активізують творчі здібності. Адже, в процесі оволодіння матеріалом, коли використовуються нетрадиційні методи навчання, активний не тільки викладач, але й студент. Одним із таких методів є проведення заняття у формі «круглого столу» на теми: «Що нам потрібно зробити для здобуття якісної освіти?», «Тенденції та формування професійної лексики» тощо. Не менш ефективними є і дискусійні методи навчання такі як дебати, групові дискусії, заняття у форматі ток-шоу (завдання: *підготуйтеся до участі в груповій дискусії на тему «Якими навичками має володіти молода людина, щоб адаптуватися і бути успішним в сучасному світі?»* або *«Зв'язки з громадськістю як засіб формування позитивного іміджу організації»*; *складіть проект та підготуйтеся до проведення ток-шоу аналітичного, пізнавального спрямування* тощо).

Досить перспективним є метод проектів, в основі якого лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвивати критичне та творче мислення (завдання: *засудайте студентам дається завдання, наприклад, підготувати комунікативний проект «Молодіжний сленг», використовуючи при цьому сучасну техніку* (мобільний телефон, комп'ютер, диктофон тощо). Бажано прорецензувати підготовлений матеріал з погляду фахівця-філолога.

Проектна методика, як пише Т.Гарлицька, «є надзвичайно складною, оскільки вимагає багато часу для підготовки й мотивації; студентам необхідно самостійно мислити, знаходити й вирішувати проблеми, залучаючи при цьому знання з різних предметних галузей, виявити самостійність у способі викладання та презентації матеріалу [3].

Не менш цікавим є метод ситуацій, коли студентам на окремих картках даються ситуації у формі розгорнутих запитань чи тверджень (завдання: *зmodelюйте мовленнєві ситуації, укладаючи українську гіперпарадигму мовних формул: вітання (з однокурсником, викладачем, священником), знайомлення, прощання, відмови, висловлення сумніву; зmodelюйте ситуації професійного спілкування, використовуючи потрібні формули ввічливості щодо висловлення догани співробітникові за порушення трудової дисципліни, за несумлінне ставлення до своїх обов'язків; зmodelюйте мовленнєву ситуацію, коли ви незадоволені роботою своїх колег і робити їм зауваження, а вони повинні дати вам відповіді; ви прийшли на наукову конференцію і хочете познайомитися з незнайомим Вам доповідачем. Як Ви зробите, якими етикетними формулами*

скористається?). На думку Т.Гарлицької, «система використання мовних ситуацій на заняттях підсилює внутрішню мотивованість студентів, створюючи умови для вираження у мовленні власних думок, поглядів, передбачень, для виявлення фантазії та креативного мислення» [3].

Одним із методів, який допомагає вдосконалювати комунікативні навички та спонукає студентів до творчості та креативності є «рольова гра» (завдання: *зmodelюйте бесіду між роботодавцем і особою, що прийшла на співбесіду; між керівником установи і підлеглим; відтворіть Ваш перший день на роботі, до Вас звертаються керівник, колеги з різних питань, Ви вільно з ними спілкуєтесь і професійно даєте відповіді на поставлені питання; проведіть рольову гру «студент-викладач» про культуру мовлення*). Варто зазначити, що «Рольова гра допомагає спілкуванню, сприяє передачі накопиченого досвіду, одержанню нових знань, правильній оцінці вчинків, розвитку комунікативних навичок людини, її сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, емоцій, таких рис, як колективізм, активність, дисциплінованість, уважність, спостережливість» [3].

Особливе місце серед ігрових методів посідає ділова гра, яка служить засобом розвитку творчого професійного мислення, що виражається в здатності аналізувати прогнозовані ситуації на виробництві, а також ставити, розв'язувати і доводити завдання професійного спрямування (завдання: *зmodelюйте бесіду, яку ви проведете як директор фірми зі своїм підлеглим, що запізнився на виробничу нараду, яку ви провели; зmodelюйте ділову бесіду з метою вирішення виробничих питань, ставлячи при цьому різні типи запитань*). Досить ефективним буде зазначений метод при вивченні такої теми як «Форми колективного обговорення професійних проблем» (завдання: *зmodelюйте нараду, яку маєте провести методом “мозкової атаки»; зmodelюйте проведення ділових переговорів, застосовуючи при цьому різні стилі (м'який, жорсткий, принциповий); зmodelюйте проведення ділових переговорів, застосовуючи при цьому некоректні тактичні прийоми; підготуйтеся та проведіть дискусію методом «дерево рішень» на тему «Зовнішнє незалежне оцінювання: за і проти*»). Саме під час опрацювання цієї теми основним завданням є оволодіння студентами прийомами ділового спілкування під час проведення наради, дискусії, надання студентам необхідних знань і практичних навичок щодо організаційної підготовки до переговорів та їх ведення, застосовуючи при цьому різні тактики та стратегії. Слушно зауважує Т. Бутенко, «ділова гра допомагає студентам занурюватися у спеціально створену виробничу або реальну атмосферу спілкування, дозволяє виконувати різноманітні ролі, від звичайних працівників до керівників підприємств, допомагає розкривати потенціал комунікативних здібностей, учить приймати рішення, від яких залежить доля працівників і виробничий процес на підприємстві, сприяє рефлексивному аналізу власної комунікативної діяльності» [1, с. 7].

Тренінги також належать до активних групових методів навчання, які спрямовані на розвиток комунікативних здібностей у спілкуванні, вмінні встановлювати контакти з людьми. Готуючись до тренінгу, студент поповнює свій термінологічний апарат новими термінами, стійкими словосполученнями, властивими різним напрямкам професійної діяльності. Тренінги доцільно

проводити при опрацюванні матеріалу, що окреслює питання мовної культури, під час вивчення основ красномовства, оволодінні прийомами та навичками ділового спілкування під час колективного обговорення професійних проблем (завдання: *підготуйтеся до тренінгу «Мистецтво презентації»*).

Висновки. Отже, найкращим способом формування навичок ефективних комунікацій є комунікативний підхід, «адже цей підхід охоплює безліч новітніх методик, які не лише допомагають розвивати пам'ять, уяву, фантазію, інтуїцію, креативність, самостійність, гнучкість у мисленнях та діях, здатність висловлювати оригінальні ідеї, але й сприяють формуванню високих естетичних цінностей, активної життєвої позиції, ініціативності». Вибір активних методів навчання допомагає залучити студентів до активної комунікативної діяльності, відповідно сприяє оволодінню навичками ефективних комунікацій. Ігрові, дискусійні, тренінгові форми проведення занять активізують мовний потенціал особистості, формують універсальні стереотипи мовної поведінки майбутнього фахівця, забезпечуючи вимоги професійного спрямування курсу української мови.

Список використаних джерел

1. Бутенко Т. О. Активні методи навчання у формуванні комунікативної компетентності студентів. URL://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-11/09btocsf.pdf
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К.; Видавничий центр «Академія». 2004. с.37
3. Гарлицька Т. Комунікативний підхід як спосіб формування творчих здібностей майбутніх учителів англійської мови URL: <http://naub.oa.edu.ua/2013/komunikatyvnyj-pidhid-yak-sposib-formuvannya-tvorchyh-zdibnostej-majbutnihuchyteliv-anhlijskoji-movu/>
4. Гарнага Л. А. Формування комунікативних здібностей студентів технічних навчальних закладів як умова ефективності їх майбутнього професійної діяльності. URL: <http://www.readera.org/other/formuvannjakomunikatyevnyekh-zdibnostej-studentiv-tekhnichnyekh-navchalnyekh-10183298.html>
5. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / [гол. ред. О. С. Мельничук]. К.: Наук. думка, 1985.Т. 2.
6. Словник іншомовних слів / [уклад.: С. М. Морозов, Л. М.Шкарапута]. К.: Наук. думка, 2000. 680 с.
7. Тлумачний словник філософських термінів. Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2009. 264 с.

Maksymets O.M. Formation of efficient communication skills in the process of language training of future professionals

Summary. The article presents the results of the analysis of the communicative approach to the process of mastering the course “The Ukrainian language (for professionals)”, the ways and effective methods of forming the effective communication skills of students in the process of studying the specified discipline.

Key words: communicative approach, effective communication, method, communicative abilities, communicative skills, communicative culture.

ЗМІСТ

Кюрчев В.М., Болтянська Н.І. Організаційні форми дистанційного навчання і специфіка їх застосування в ТДАТУ	4
Ломейко О.П., Самойчук К.О. Олексієнко В.О. Розвиток дуальної форми освіти, як дієвого механізму підвищення якості підготовки фахівців	13
Іванова І. Є., Прісс О. П., Тараненко Г. Г., Шлєіна Л. І., Чебанова Ю.В., Євстафієва Е. С., Красуля Я. Г., Коломоєць-Гаркуша О.В. Траєкторія розвитку «soft skills» у студентів факультету агротехнологій та екології як один з важливих чинників формування професійних навичок молоді	18
Скляр О.Г., Скляр Р.В. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти технічних дисциплін	25
Олексієнко В.О., Ломейко О.П., Петриченко С.В. Професійно-технічне навчання в ТДАТУ	32
Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Застосування 3D технологій при підготовці фахівців з вищою освітою	43
Скляр Р.В., Дереза О.О. SMART-технології у вищій освіті	51
Кюрчев С.В., Кувачов В.П. Прогнозування успішності навчання студентів – один із напрямів підвищення якості освіти	57
Панченко А.І., Волошина А.А., Тігова О.А. Інноваційні аспекти інженерної діяльності студентів при проектуванні гідроприводів мехатронних систем сільськогосподарської техніки	65
Воронкова В.Г., Олексенко Р.І., Нікітенко В.О. Формування цифрових компетентностей у процесі викладання дисциплін управлінського циклу	73
Дереза О.О., Скляр Р.В., Дереза С.В. Методи навчання онлайн	82
Журавель В.П., Журавель Д.П. Структура і характеристика інтерактивних технологій навчання	91
Прісс О.П., Сердюк М.Є., Григоренко О.В., Жукова В.Ф., Сухаренко О.І. Нові методи підготовки майбутніх фахівців спеціальності «Готельно-ресторанна справа»	97
Самойчук К.О., Пупинін А.А. Методика впровадження інженерних рішень при проведенні лабораторних і практичних занять на кафедрі «Обладнання переробних і ха-	104

рчових виробництв імені професора Ф.Ю. Ялпачика»	
Сушко О.В., Колодій О.С. Управління самостійною роботою студентів ВНЗ у процесі професійної підготовки	109
Болтянська Н.І, Болтянський О.В. Інноваційний університет як інструмент інтеграції України в європейський освітній і науковий простір	116
Журавель В.П., Журавель Д.П. Теоретичні основи інтерактивних технологій навчання	122
Самойчук К.О. Методологія написання заявки на корисну модель студентами спеціальності «Галузеве машинобудування»	128
Постол Ю.О., Стручаєв М.І. Віртуальні лабораторні роботи з курсу «Теплотехніка»	137
Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Удосконалення виховної роботи куратора у закладах вищої освіти	144
Григоренко О.В., Сердюк М.Є. Реалізація вільного вибору дисциплін студентами як один з ключових моментів модернізації освітньо-професійної програми 241 «Готельно-ресторанна справа»	152
Постол Ю.О., Стручаєв М.І., Гулевський В.Б. Структура викладання теплотехнічних дисциплін при дуальній та дистанційній формах навчання	162
Ткачова І.В., Шабля В.П. Особливості проведення практичних занять при викладанні дисципліни «Конярство»	168
Болтянська Н.І., Болтянський О.В. Напрями професійного саморозвитку викладачів аграрних закладів вищої освіти	174
Кушлик Р.В., Кушлик Р.Р. Практична підготовка майбутніх фахівців у галузі електрична інженерія	180
Журавель Д.П., Бондар А.М, Новік О.Ю. Методика організації і проведення самостійної та науково дослідної роботи студентів	185
Стьопін Ю.О., Постол Ю.О., Гулевський В.Б. Вирішення інформаційних завдань при викладанні дисципліни «Енергозбереження і використання поновлювальних джерел енергії»	192
Стьопін Ю.О., Постол Ю.О., Гулевський В.Б. Сучасні підходи до викладання дисципліни "Електротехнологія"	197
Олексенко Р.І., Воронкова В. Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти	202

Болтянський Б.В. Експериментальна перевірка впливу методики проведення лабораторних робіт на успішність здобувачів ступеня вищої освіти	211
Єфіменко Л.М., Ортіна Г.В., Олексенко Р.І., Застрожнікова І.В., Вороніна Ю.Є., Нестеренко О.М. Розвиток SOFT SKILLS студентів спеціальності публічне управління та адміністрування як напрямок підвищення якості професійної освіти та розвитку креативних здібностей	217
Постнікова М.В. Алгоритм реалізації методу планування математичного експерименту в дипломних роботах магістрів	223
Нежнова Н.Г., Покопцева Л.А., Журавльова О.В., Нежнова Г.С. Дуальна освіта як елемент практичної підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Агрономія»	228
Нестерчук Д.М. Імідж куратора академічної групи, як елемент професійно-педагогічної діяльності	233
Попова І.О., Квітка С.О. Впровадження дуальної професійної освіти для підготовки конкурентоспроможних фахівців з енергетики	237
Шлєіна Л.І., Іванова І.Є., Тараненко Г.Г., Чебанова Ю.В., Зімонова О.В. Роль виховної роботи ЗВО в формуванні особистості	243
Шлєіна Л. І., Тараненко Г. Г., Ісакова О. І., Єременко Л. В. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів ЗВО під час вивчення суспільно-гуманітарних дисциплін	248
Горбова Н.А., Нестеренко О.М., Вороніна Ю.Є., Застрожнікова І.В., Єфіменко Л.Н. Впровадження моделі системи управління правовою освітою учнів у загальноосвітньому навчальному закладі	253
Яцух О.В. Практична підготовка здобувачів вищої освіти як важлива складова професіоналізму майбутніх фахівців з цивільної безпеки в Україні	261
Щербина В.В., Тышковец А.А., Серёгина А.В., Щербина В.М. Результати анкетного опроса студентів спеціальності «Екологія» Таврического государственного агротехнологического университета в области экологического образования в университетской среде	267
Ортіна Г.В., Нестеренко О.М., Застрожнікова І.В., Єфіменко Л.М., Вороніна Ю.Є. Інтерактивна дошка як основа підвищення ефективності організації навчального процесу та модернізації вищої освіти	273
Сілі І.І., Азархов О.Ю.	279

Підготовка фахівців з біоінженерії в сучасних умовах	
Олексенко Р.І., Горбова Н.А., Застрожнікова І.В., Вороніна Ю.Є., Нестеренко О.М. Сучасна економічна освіта як нова хвиля та мегатренд розвитку епохи глобальної нестабільності	285
Нестеренко О.М., Ортіна Г.В., Горбова Н.А., Олексенко Р.І. Структурно-логічні схеми як метод алгоритмізації теоретичного матеріалу правових дисциплін	291
Застрожнікова І.В., Ортіна Г.В., Олексенко Р.І., Горбова Н. А., Єфіменко Л. М. Роль закладу вищої освіти у формуванні особистості студента	300
Вороніна Ю.Є., Ортіна Г.В., Горбова Н.А., Єфіменко Л. М. Методика вирішення конфліктів навчального процесу у закладах вищої освіти	305
Пащенко Ю.П., Колесніков М.О. Використання інноваційних групових методів при вивченні англійської мови у ЗВО	311
Михайлов Є.В., Задосна Н.О., Чорна Т.С., Дуальне навчання в умовах агротехнологічного закладу вищої освіти України	319
Попова І.О., Петров В.О., Попрядухін В.С. Case-study як освітня технологія професійно-орієнтованого навчання енергетиків	325
Болтянська Л.О. Формування професійних компетентностей та підприємницької активності здобувачів вищої освіти	331
Квітка С.О., Нестерчук Д.М. Емпатія як компонент професійно-педагогічної діяльності куратора академічної групи	367
Саньков С.М., Дядя В.М Роль електронного журналу в підвищенні якості навчального процесу та мотивації студентів	341
Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О., Ковальов О.О. Використання активних та інтерактивних методів навчання при викладанні дисципліни «Технологічне обладнання переробних і харчових виробництв»	348
Бандура І.І., Кулик А.С., Жукова В.Ф., Гапріндашвілі Н.А. Міждисциплінарний підхід у викладанні дисципліни «Технологія полісахаридів та їх застосування у харчовій промисловості»	353
Тараненко Г.Г., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Шлєіна Л.І. Імплементация новітніх технологій навчання у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін в агротехнологічному закладі вищої освіти	362

Тараненко Г.Г., Іванова І.Є., Чебанова Ю.В., Шлєіна Л.І. Методи підвищення ефективності самостійної роботи здобувачів вищої освіти агротехнологічного закладу вищої освіти в умовах дистанційного навчання	369
Мілько Д.О., Педченко Г.П., Педченко Е.П. Принципи інтерактивного навчання студентів у закладах вищої освіти	377
Самойчук К.О., Ковальов О. О., Паляничка Н. О. Особливості трудового і професійного виховання студентів закладів вищої освіти	382
Герасько Т.В., Ганчук М.М. Способи контролю та критерії успішності залишкових знань студентів	393
Герасько Т.В., Чебанова Ю.В. Застосування кейс-технології для викладання дисципліни «Хімія»	398
Синяєва Л.В. Організація індивідуального підходу до студентів в умовах дистанційного навчання	406
Нестеренко С.А., Сурженко Н.В. Інноваційні форми і методи навчання магістрів з напрямку підготовки 073 «Менеджмент»	413
Ярчук А.В., Бочарова Н.О. Інтерактивне навчання як запровадження сучасних методів покращення якості освіти	422
Верховська М.В., Газаєв В.Н., Нестеров О.С., Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні студентів ТДАТУ	428
Нестеров О.С., Верховська М.В., Газаєв В.Н., Узагальнення наукових даних світової практики з рухової активності на розвиток фізичної підготовленості людини	434
Газаєв В.Н., Нестеров О.С., Верховська М.В. Фактори впливу на мотивацію до фізичної активності студентів ТДАТУ	440
Тодорова Л.В., Покопцева Л.А. Реалізація наукової складової державного іспиту здобувачами вищої освіти зі спеціальності «Агрономія» ОР «Магістр»	445
Даценко Л.М., Ганчук М.М., Герасько Т.В. Методичні аспекти проведення навчальної практики з геодезії для студентів спеціальності Геодезія та землеустрій	449
Зімонова О. В., Шлєіна Л. І., Щербакова Н. В., Михайлов В. В., Мельник О.О. Шляхи підвищення грамотності студентів на заняттях з української	454

мови за професійним спрямуванням	
Ісакова О.І., Тараненко Г.Г., Єременко Л.В., Шлеїна Л.І., Проблеми розвитку вищої освіти в ЗВО: соціально-філософський аспект	459
Щербакова Н.В., Зімонова О.В., Михайлов В.В., Мельник О.О. Світові практики методики викладання філософії: історія та сучасний стан	467
Іванова І.Є., Тараненко Г.Г., Чебанова Ю.В., Шлєїна Л.І. Особливості практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»	477
Мілаєв О.І., Мілаєва І.І., Верхоланцева В.О. Професія викладача закладів вищої освіти	483
Бойко В.С., Тарасенко В.Г. Експериментальні дослідження в навчальних лабораторіях – один з напрямків творчого розвитку майбутнього фахівця	487
Тарасенко В.Г. Роль м'яких навичок при працевлаштуванні майбутнього фахівця	494
Максимець О.М. Формування навичок ефективних комунікації в процесі мовної підготовки майбутніх фахівців	499
Зайцева Н.В. Стратегії підготовки студентів нелінгвістичних спеціальностей до опрацювання розділу «Читання» у ЄВІ з англійської мови	504
Мельник О.О., Михайлов В.В., Щербакова Н.В., Зімонова О.В., Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищому аграрному навчальному закладі	512
Самойчук К.О., Петриченко С.В. Методика проведення та оцінки результатів II етапу всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Обладнання переробних і харчових виробництв»	518
Бойко В.С., Петриченко С.В., Олексієнко В.О. Вдосконалення методики проведення практичних занять з дисципліни «Розрахунки і конструювання обладнання харчових виробництв»	525
Самойчук К.О., Ковальов О. О., Задосна Н.О. Методичні засади проблеми депопуляції та профорієнтації шляхом розвитку Мелітопольської урбанізації поліцентричного типу	531
Ялпачик В.Ф., Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. Аналіз впровадження акмеологічних технологій при підготовці фахівців спеціальності «Галузеве машинобудування»	539
Вершков О.О., Дмитрієв Ю.О., Івженко О.В. Удосконалення підготовки здобувачів вищої освіти з інженерних спеціальностей	544
Мацулевич О.Є., Щербина В.М., Вершков О.О.,	549

Пихтєєва І.В. Організація виробничої та переддипломної практики магістрів освітньої програми «Конструювання та технології машинобудування»	
Щербина В.М., Холодняк Ю.В., Івженко О.В., Впровадження комп'ютерної графіки в навчальний процес при підготовці фахівців інженерних спеціальностей	554
Єременко Л. В., Ісакова О. І., Тараненко Г. Г., Шлєіна Л. І., Прокрастинація як аспект поведінки педагога та шляхи її подолання	559
Михайлов Є.В., Чорна Т.С., Задосна Н.О., Ковальов О.О., Отримання теоретичних та практичних навичок студентами при підготовці до роботи та регулюванню насіннеочисної машини	565

